

***Çocuk Yaşta Evliliklerin Sağlığa ve
Yaşam Kalitesine Etkileri***

Dr Gökhan Yıldırım kaya
UNFPA

12 Ekim 2017 - Gaziantep

ÇOCUK.....

- Dünyanın her yerinde 18 yaşını bitirmemiş herkes çocuktur ve çocuk olarak kabul edilir.
- En az 18 yaşını bitirene kadar insan büyümeye, gelişmeye devam eder. Çocuklar bu yaştan önce gelişimini tamamlayamaz..
- Büyümeyen büyütemez...

Çocuk Yaşta Evlilik...

“Fiziksel, gelişimsel ve ruhsal” yönlerden evlilik , çocuk doğurma, çocuk büyütmeye sorumluluğu taşımaya hazır olmadan;

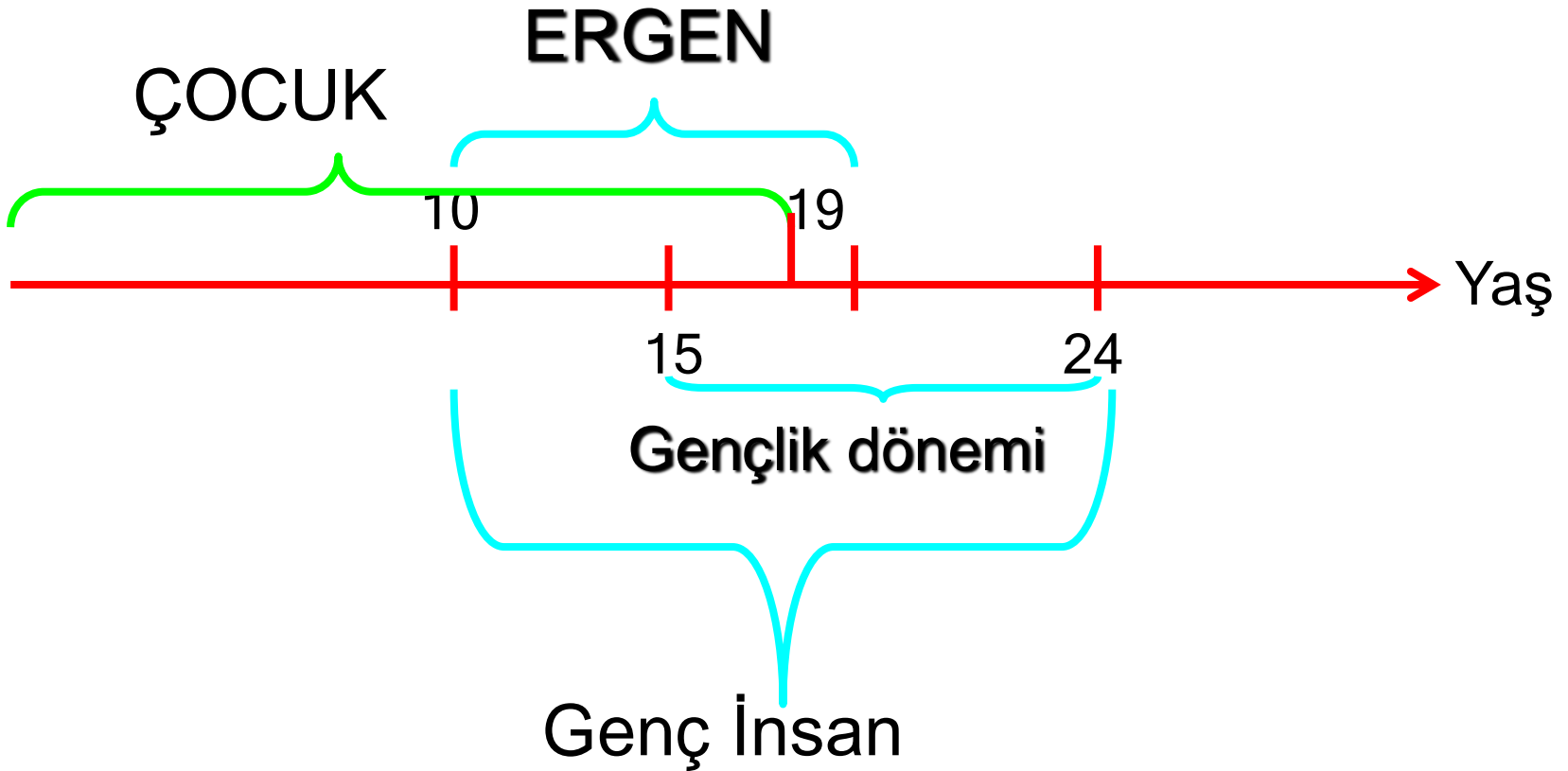
18 yaşından önce gerçekleşen evlilikler ya da evlendirmeler”dir

ULUSLARARASI ve ULUSAL DÜZENLEMELER

- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
- Çocuk Hakları Sözleşmesi
- Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Sözleşme (CEDAW)
- Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (BM-SDGs)

Uluslararası onaylanmış anlaşma, sözleşme ve belgelerde çocuk evliliği **çocuk evliliği bir insan hakkı ihlali** olarak kabul edilmektedir.

Çocuk Deyince...

- Sağlık açısından bakıldığında
 - Kız ya da erkek çocuğu olsun ; Doğumdan **20 yaşa** kadar olan dönem, bazı kaynaklara göre ise **24 yaşına** kadar **yetişkinlik öncesi dönem** olarak tanımlanmaktadır.
- Haklar açısından bakıldığında
 - Çocuk hakları sözleşmesinin 1. maddesinde “Çocuklara uygulanan kanunlar çerçevesinde birey 18 yaşına kadar çocuk sayılır” denilmektedir.

Çocukluktan, Yetişkinliğe..

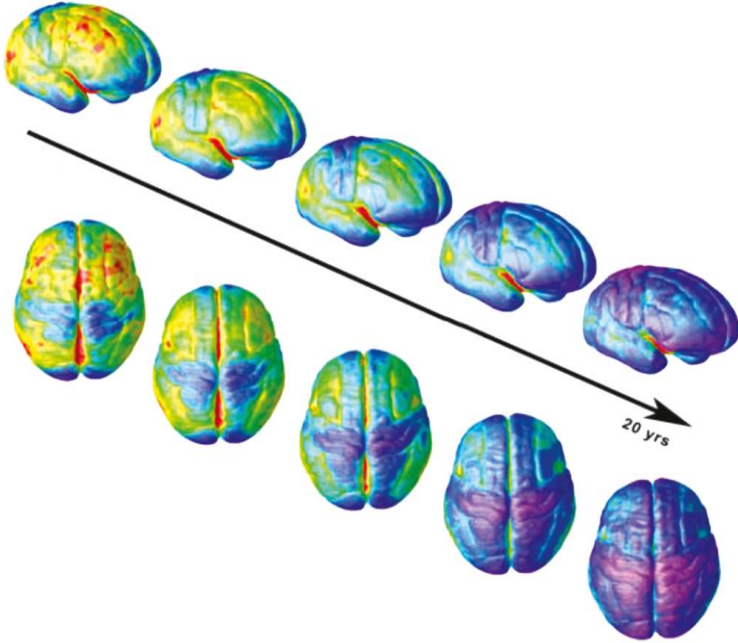
- 12 yaş: Büyümenin hızlanması
- 9-13 yaş: İlk adet görülməsi
- 14-15 yaş: Adetlerin düzene girmesi
- 17-18 yaş: Rahim gelişiminin tamamlanması
- 19-20 yaşlar: Yumurtalıkların gelişimini tamamlaması

Çocukluktan, Yetişkinliğe..

- 10-13 yaşlar: Testisler (haya-torba) büyür
- 10-14 yaşlar: Penis büyür
- Islak rüya görülür.
- Ses kalınlaşır
- 17-18 yaş: Testis gelişiminin tamamlanması
- 19-20 yaşlar: Prostat, sperm hücresi gelişimini tamamlaması

Beyin Gelişimi

- Ön kısım: Bilinçli düşünme, sorun çözme, dikkat, hafıza
- Yan kısım: Duygular
- Arka baş kısmı: Görme
- Şakak kısmı: Duyma, konuşma,
- Beyincik: Hareket ve denge

- Davranışları düzenleyen beynin ön kısmıdır ve en büyük beyin bölümüdür. Bu bölümün gelişimi 18-20 yaşları arasında tamamlanır.
- 11-18 yaşları arasında beyin yeniden yapılır. Bu süreçte duygular ve davranışlar değişir.
- Cinsel merak, öğrenme, süreci (evlilik isteği değildir).
- Arkadaş çevresi ön plana geçer.
- Sürekli stres durumu gözlenebilir.
- Aile içi çatışmalar yaşanabilir.
- ‘Sevgi, ilgi, hoşgörü, birlikte karar almak, eğitimi desteklemek çok önemlidir’

- Kişilik değişiminin görüldüğü 10-19 yaşlar; - hızlı, tepkisel, inişli çıkışlı- fırtınalı, gel-gitlerle dolu bir dönemdir.
- Uyum sorunları, depresyon ve anksiyete gibi ruhsal sorunların başladığı bir dönemdir.
- Kültürel ve toplumsal beklentiler, baskııcı tutum, erken yaşta evlendirilme, olumsuz davranışlar sorunların artmasına neden olur.

Değişim, Gelişim ve Çocuklar

- **1950**

- Doğumda beklenen ortalama yaşam süresi 45 yıl
- Her yüz bebekten 17'si yaşamını kaybediyordu
- Her bin anneden 3 ü ölüyordu
- Zorunlu eğitim süresi 5 yıl

- **2017**

- Doğumda beklenen ortalama yaşam süresi 78 yıl (Kadınlar 81, erkekler 75,5)
- Her yüz bebekten 1'i ölüyor
- Her 6 bin anneden 1'i ölüyor
- Zorunlu Eğitim 12 yıl, kısa süre içinde 13 yıl

ERKEN YAŞTAKİ GEBELİKLERİN SAĞLIK RİSKLERİ VAR MI?

❑ Çocukların hangi gerekçeyle olursa olsun, 18 yaşını doldurmadan evlendirilmeleri, anne ve bebek yönünden çok riskli olduğu için Sağlık sonuçları açısından DOĞRU DEĞİLDİR.

❑ Nitekim uluslararası belgeler, çocuklarının erken yaşta evlendirilmelerini, Çocuklara yönelik şiddet olarak kabul etmektedir.

Kız ya da Erkek Çocukların erken yaşta evlendirilmesi

- Kendini **koruyamayacak** yaşta evlendirilmesi şiddete maruz kalmasına neden olabilmektedir.
- Kız ya da erkek çocuk, ailesi tarafından **bağımlı bir hayata hapsedilmektedir.**
- Üstelik aile, toplumsal, tıbbi ve hukuki olarak kabul edilmez bu durumu normal saymaktadır.

- ❑ Cinsel ilişkiye girmeye **biyolojik olarak hazır olmayan** çocukların çocuk evliliği yaparak, kendilerini **cinsel eylem içinde bulmaları,**
- ❑ **Üreme sağlığı ile ilgili bir dizi hastalığa** neden olmasının yanı sıra,
- ❑ İstenmeyen gebeliklere,
- ❑ **Kalıcı psikolojik etkilerinin** oluşmasına da neden olmaktadır.

Çocuk Yaşta Evlenmek

Erkek Çocuk Evlilik ve Sonuçları

- Sosyal Yükler
- Ekonomik Baskı
- Aile Kavramını Yerleştirmek
- Duygusal yükler
- Ruh sağlığı sorunları
- Şiddet
- İntihar
- Ayrılık, çok eşlilik ve boşanma

ERKEN YAŞTAKİ GEBELİKLERİN RİSKLERİ

- ❖ 18 yaş ve daha küçük yaştaki gebeliklerde, hem hastalık, hem de ölüm riski daha fazladır
- ❖ 18 yaşın altında annelerin 18-25 yaş arasındakilere göre anne ÖLÜM riski 2-5 kat daha fazladır.
- ❖ Bu annelerin, erken doğum, ölü doğum, bebeklerinin düşük doğum ağırlıklı olma riski vardır.
- ❖ Dolayısıyla, bu annelerin bebeklerinin de ölüm ve hastalanma riski yüksektir.

Sağlık sorunları

15-19 yaş genç kızların ölüm nedenleri arasında gebelik ve doğumla ilgili sorunlar 2. sırada gelmektedir.

Türkiye'ye geldikten sonra her 7 aileden biri kız çocuklarını evlendirmiştir
Evli 18 yaş altında üç kadından biri doğum yapmıştır.

Erken evlilik ve cinsel şiddet(*)

- 18 yaş öncesi evliliklerde
 - Yaşamının herhangi bir döneminde: %19
 - Son 12 ayda: %7
- 18 yaş sonrası evliliklerde
 - Yaşamının herhangi bir döneminde: %10
 - Son 12 ayda: %5

(*)KSGM / HÜNE ARAŞTIRMA

19 yaşın altındaki gebelerde;

- Kansızlık (3 kat)
- Erken doğum (1.5 kat)
- Düşük doğum ağırlıklı bebek (2 kat)
- Doğum sonrası kanama (3,5 kat)
- Depresyon gibi ruhsal hastalıklar daha fazladır
- Daha fazla şiddete uğrar

Çocuk Yaşta Annelik ve Çocuk

- Vücut ağırlığı artışının yetersiz olması
- Şişmanlık, vücut ağırlığında aşırı artış
- Preeklampsi, eklamsi
- Kansızlık
- Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar
- Zor doğum ve doğum yırtıkları
- Ağır kanamalar

Çocuk Yaşta Annelik ve Çocuk

- Doğum sonrası sorunlar
- Sık gebelik, istenmeyen gebelik
- Riskli düşükler
- Anne ölümleri
- Kronik depresyon
- Özkıyım
- Madde kullanımı

Çocuk Yaşta Annelik ve Çocuk

- İstenmeyen çocuk
- Rahimiçi gelişme geriliği
- Düşük doğum ağırlığı
- Erken doğum
- Ani bebek ölümü
- Tehlikeli ve sık enfeksiyonlar
- Artmış çocuk ölümleri
- Davranış bozuklukları/madde kullanımı

- Anneye sınırlı destek olma
- Çocuk gelişimine destek olamama
- Çocuk büyüme sürecinde sorumluluk alamama
- Çocuk ile ebeveynlik bağının zayıf olması
- Çocuk psikososyal gelişiminde eksiklikler
- Bebek ve çocuk gelişiminde kaza ve yaralanmalar

Son söz..

Çocuk Yaşta Evliliklere Karşı Erkeklerin Duruşu

- Farkındalık
- Çocuklarının çocukluğunu yaşamalarına izin vermek
- Çocukların yetişkinlik sürecine geçişine destek olmak
- Çocuk evliliklerin zararları konusunda farkındalık
- Çocuk evliliklerine izin vermemek ve göz yummamak
- Aile büyüklerinin çocuk evlilikleri konusunda kararlarına karşı çıkmak
- Çevresindeki erkeklere çocuk evliliklerinin sakıncalarını anlatmak, bilinçlendirmek, tutum değiştirtmek
- Özetle..Çocuğunu ve tüm çocukları korumak ve desteklemek

3

SAĞLIKLI BİREYLER

- Hedef 3. İnsanların sağlıklı bir yaşam sürmelerini ve herkesin her yaşta refahını sağlamak

TEŞEKKÜR EDERİM